

Complexnummer: 414769

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Berbice

Aantal complexonderdelen

12

Monumentnummers van complexonderdelen

414856, 414857, 414858, 414859,
414860, 414861, 414862, 414863,
414864, 414865, 414866, 414867

Woonplaats

Voorschoten

Gemeente

Voorschoten

Provincie

Zuid-Holland

Hoofdadres van hoofdobject

Leidseweg 221, 2253 AE Voorschoten

Complexomschrijving

HISTORISCHE BUITENPLAATS BERBICE, gelegen op de derde strandwal aan de Leidseweg te Voorschoten, waarvan de noordoost- en zuidwestgrens, het westelijk deel van de noordwest- en het westelijk deel van de zuidoostgrens door waterlopen worden gemarkeerd. Aan de noordoostzijde grenst de historische aanleg van de buitenplaats aan het St. Nicolaespad en aan het erf van de Corneliahoeve (kadastraal perceel Voorschoten nr. A 4983), aan de zuidoostzijde aan de Leidseweg (kadastraal perceel Voorschoten nr. A 4954) en aan het terrein van het confectiebedrijf Mexx (kadastraal perceel Voorschoten nr. A 5066), aan de zuidwestzijde eveneens aan het terrein van het confectiebedrijf Mexx (kadastraal perceel Voorschoten nr. A 5066, met uitzondering van enkele eiken aan de zuidoostgrens van dit perceel, die tot de historische aanleg van Berbice behoren), aan de kadastrale percelen Voorschoten nrs. A 4667, A 4676 en A 4918 en aan de noordoostzijde grenst de buitenplaats aan de kadastrale percelen Voorschoten nrs. A 4682 (met uitzondering van de oranjerie, die tot de historische buitenplaats behoort), A 4374 (met uitzondering van een strook aan de zuidwestzijde van dit perceel waarop een deel van de zichtas vanuit het huis in noordwestelijke richting is geprojecteerd), A 4681 (met uitzondering van een strook aan de westzijde van dit perceel waarop een deel van de deels dichtgegroeide zichtas vanuit het huis in noordwestelijke richting is geprojecteerd), A 1040 en A 1688.

De buitenplaats is toegankelijk via een aan de Leidseweg gelegen 17e- of 18e-eeuwse stenen brug, waaronder natuurstenen dam en wordt afgesloten door een 18e-eeuws ijzeren hek dat aan zijn zijkanten in vermoedelijk 17e-

eeuwse ijzeren balustraden is gevat. Achter hek en brug is een oprit gelegen waarlangs aan de noordoostzijde de portierswoning is gesitueerd. Deze woning is in 1893 gebouwd en voorzien van rijk geornamenteerde daklijsten in 'chaletstijl'. Aan zuidwestzijde van de oprit het vermoedelijk uit 1674 daterende langgerekte op rechthoekig grondplan geprojecteerde met twee overkoepelde uitbouwen en twee verdiepingen hoge huis Berbice met 18e- en 19e-eeuwse toevoegingen.

Aan west-, noord- en noordoostzijde van het huis een aanleg in landschapsstijl met de voor deze stijl typerende eigenschappen als onregelmatig glooiend terreinoppervlak, slingerpaden, parkbos, open ruimten en een vijverpartij met eilandje uit het einde van de 18e- of begin van de 19e eeuw. In deze aanleg zijn diverse elementen uit laat 17e-eeuwse en/of vroeg 18e-eeuwse formele aanleg bewaard, als de loodrecht op de centraal aan de noordwestgevel gelegen ingang van het huis geprojecteerde zichtas, waar aan weerszijden een laat 17e-eeuws of 18e-eeuws patroon van eiken in quinconce of kruisverband, een vermoedelijk laat 17e-eeuwse of vroeg 18e-eeuwse retranchementen-muur, een laat 17e-eeuwse oranjerie met tuinmuur, deels omsluitende een rechtzijdige kavel waarop vroeger een boomgaard, een Louis XIV postament bij de vijver in landschapsstijl en een uitgeschoten lindenberceau langs een deel van de zuidwestgrens van de buitenplaats ter hoogte van het kadastrale perceel Voorschoten nr. A 3206. (alleen de zuidwestelijke helft van de berceau is bewaard). De laat 17e- of vroeg 18e-eeuwse elementen van de buitenplaats zijn gerealiseerd door Pieter de la Court van der Voort, de toenmalige eigenaar van de toen Allemansgeest genaamde buitenplaats, eminent en internationaal bekend auteur op het gebied van het aanleggen van buitenplaatsen en het bouwen van oranjerieën.

Aan de zuidwestzijde van de historische buitenplaats werd omstreeks 1860, toen de oorspronkelijke 17e-eeuwse ten zuidoosten van het huis gesitueerde bijgebouwen werden afgebroken, de voormalige koetsierswoning, paardestal en het voormalige koetshuis gebouwd. De dienstwoning aan de NW-zijde van dit complex (Benvenutolaan 12) is voor de bescherming van ondergeschikte betekenis.

Tegen de slootrand aan de zuidwestzijde van Berbice, grenzend aan het kadastrale perceel Voorschoten nr. A 5066, werden in de jaren '30 van deze eeuw door de toenmalige eigenaar C.J.A. Begeer twee bakstenen hekpijlers met 18e-eeuws ijzeren hekwerk geplaatst, afkomstig van de oprit van een huis te Voorschoten. Ten zuidwesten hiervan, over de sloot, een brug die de verbinding vormt tussen Berbice en het genoemde kadastrale perceel Voorschoten nr. A 5066, waarop de voormalige Zilverfabriek Van Kempen & Begeer, thans het confectiebedrijf Mexx.

De historische buitenplaats Berbice heeft de volgende samenstellende onderdelen:1. HOOFDGEBOUW (Huis Berbice), zie voor omschrijving bij complex-onderdeel met monumentnummer: 414856;2. AANLEG VAN DE BUITENPLAATS, zie voor omschrijving bij complex-onderdeel met monumentnummer: 414857;3. TOEGANGSBRUG NAAR DE BUITENPLAATS MET IJZEREN HEK MET BALUSTRADE, zie voor omschrijving bij complex-onderdeel met monumentnummer: 414858;4. PORTIERSWONING, zie voor omschrijving bij complex-onderdeel met monumentnummer: 414859;5. RETRANCHEMENTEN-MUUR, zie voor omschrijving bij complex-onderdeel met monumentnummer: 414860;6. ORANJERIE, zie voor omschrijving bij complex-onderdeel met monumentnummer: 414861;7. TEN NOORDOOSTEN VAN DE ORANJERIE GELEGEN TUINMUUR, zie voor omschrijving bij complex-onderdeel met monumentnummer; 414862;8. TEN ZUIDEN VAN ORANJERIE GELEGEN TUINMUUR, zie voor omschrijving bij complex-onderdeel met monumentnummer: 414863;9. VOORMALIGE KOETSIERSWONING, KOETSHUIS EN PAARDESTAL, zie voor omschrijving bij complex-onderdeel met monumentnummer: 414864;10. LOUIS XIV POSTAMENT, zie voor omschrijving bij complex-onderdeel met monumentnummer: 414865;11. PIJLERS MET IJZEREN HEKWERK, zie voor omschrijving bij complex-onderdeel met monumentnummer: 414866;12. 19e-

EEUWSE BRUG, zie voor omschrijving bij complex-onderdeel met monumentnummer: 414867.

De historische buitenplaats Berbice is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang vanwege:

- het gaaf bewaarde huis uit vermoedelijk 1674, met 18e- en 19e-eeuwse toevoegingen, dat een vrij vroeg voorbeeld is van een langgerekt en vrij ondiep buitenhuis;
- de oranjerie, vanwege haar oorspronkelijk ontwerp een prototype voor oranjeriebouw in Nederland en buitenland;
- de retranchementen-muur, een zeldzame variant van een slangemuur;
- de laat 18e- of vroeg 19e-eeuwse aanleg in landschapstijl, waarin diverse elementen uit de vroegere formele aanleg zijn opgenomen, zoals de in Nederland zeldzame in quinconce of kruisverband geplante rijen eiken ter weerszijden van de centrale zichttas.

Monumentnummer*: 414856

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 26 februari 1992
Kadaster deel/nr: 9814/39

*Monumentnaam***

Huis Berbice

Complexnummer

414769

Complexnaam

Berbice

*Woonplaats**

Voorschoten

*Gemeente**

Voorschoten

*Provincie**

Zuid-Holland

*Straat**

Leidseweg

*Nr**

221

*Toev.**

*Postcode**

2253 AE

*Woonplaats**

Voorschoten

Situering

Locatie

*Kadastrale gemeente**

VOORSCHOTEN

*Sectie**

A

*Kad. object**

4916

Appartement

Grondperceel

*Rijksmonumentomschrijving***

HOOFDGEBOUW. In de zuidwesthoek van het terrein van de historische buitenplaats gelegen twee verdiepingen hoge in rode Rijnsteen opgetrokken deels onderkelderd (parkzijde) huis op langwerpig rechthoekig grondplan onder dubbel met grijze pannen gedekt schilddak, met aan voor- en achterzijde centraal aan het gevelvlak gelegen vijfzijdig overkoepelde uitbouw. Het huis, dat een vroeg en gaaf voorbeeld is van het type van een vrij ondiep langgerekt op rechthoekig grondplan geprojecteerd buitenhuis, is vermoedelijk in 1674 gebouwd; de inscriptie op de bronzen buitenbel aan de westgevel luidt: "Soli Deo Gloria 1674". De naar de weg gekeerde gevel is negen venstertraveeën breed, waarvan de drie middelste in de vijfzijdig centraal gelegen uitbouw zijn gevat. Elke travee kent twee boven elkaar gelegen schuifvensters zonder roedenverdeling, waar aan weerszijden groen geschilderde persiennes zijn aangebracht. Oorspronkelijk kende het gevelvlak schuifvensters met roedenverdeling; deze zijn vermoedelijk rond 1900, toen Berbice in het bezit was van de familie Van Kempen, door de huidige roedenverdeling vervangen. Toen is ook het deel van het venstertravee op beganegrond-niveau rechts van de uitbouw doorgebroken in verband met de bouw van de nog steeds bestaande ruime houten serre. Het gevelvlak wordt aan zijn bovenzijde afgesloten door een breed hoofdgestel van kroonlijst, fries en architraaf, dat ook de overige drie gevels van het huis aan de bovenzijde afsluit. Ter hoogte van de tweede, in de middenas gelegen, en achtste venstertravee een dakkapel (waarin 2-ruitsvenster) met getoogde en geprofileerde bovendorpel en voluutvormige wangen. De koepelvormige met lood beklede kap boven de uitbouw wordt door een piron bekroond. Op de nok van het naar de voorgevel gelegen schilddak vier bepleisterde vierkante schoorstenen, waarin het motief van regelmatig in

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

kettingverband gestapelde natuursteenblokken is getrokken. De schoorstenen worden bekroond door een zinken ruim overstekend pyramidevormig dak met ingezwenkte vlakken, waarboven een piron. De naar het park gekeerde gevel, die over zijn hele lengte van een hardstenen sokkel is voorzien, is negen venstertraveeën breed, waarvan de middelste drie in de vijfzijdig uitgebouwde centraal gelegen ingangspartij zijn gesitueerd. De aan weerszijden hiervan gelegen venstertraveeën liggen ten aanzien van de buitenste twee traveeën in een iets naar voren springend gevelvlak, waarvan de hoeken door in blokmotief gemetselde pilasters worden geaccentueerd. De uiteinden van het negen traveeën brede gevelvlak worden door twee pilasters gemarkeerd. Op het beganegrond-niveau zijn de linker twee traveeën en de tweede travee van rechts van een blindnis voorzien. Voor het overige zijn in de venstertraveeën schuifvensters als aan de voorzijde gevat, met uitzondering van de centraal gelegen travee, waarin op de eerste verdieping twee schuifvensters en op het beganegrond-niveau twee openslaande beglaasde deuren met dubbel bovenlicht en empire-motief van 'geteld geld'. De middentravee is bekleed met hardstenen Lodewijk XVI uitgevoerde platen waarin aan de zijkanten van de travee een blokmotief is aangebracht. De geprofileerde hardstenen deuromlijsting wordt door een hardstenen kroonlijst afgesloten. De vensteromlijsting rond middelste travee op de eerste verdieping wordt door een hardstenen ornament ter breedte van de bovendorpel van het onderliggende venster, voorstellende een gestyleerde draperie, bekroond. Aan de voorzijde van de koepelvormige met lood beklede kap een wijzerplaat met houten ombouw ter breedte van de centrale venstertravee, afgedekt met in hout uitgesneden guirlandes. Het horloge in de gevel, slaande heel en half slag, dateert uit de jaren '30 van de 18e eeuw. Het gaaf bewaarde uurwerk, dat zich achter de wijzerplaat in de koepelvormige uitbouw op zolder bevindt, is gesigneerd door Francis Schaepman en dateert uit deze tijd. Aan rechterzijde boven het terugliggende gevelvlak een dakkapel met getoogde bovendorpel en voluutvormige wangen. Op stilistische gronden kan de middentravee in de tweede helft van de 18e eeuw gedateerd worden. Gezien hun voegwerk dateren de bakstenen gevelvlakken ter weerszijden uit dezelfde tijd. Deze bakstenen en natuurstenen gevelpartij is waarschijnlijk tegen de grover afgewerkte bakstenen 17e-eeuwse gevelpartij aan gezet. Noordoostelijke gevel: drie venstertraveeën brede gevelpartij met op de eerste verdieping drie blindnissen in gele IJsselsteen. Op beganegrond-niveau een dubbele beglaasde deur met dubbel bovenlicht en tussendorpel. Rechts hiervan twee schuifvensters met roedenverdeling vormende een indeling van zes ruiten. Zuidwestelijke gevel: bepleisterde lichtgrijs geschilderde gevel waarin het motief van regelmatig gestapelde natuursteenblokken in kettingverband is getrokken. Op beganegrond-niveau een vier traveeën brede aanbouw onder lessenaarsdak met rijk geprofileerde gootlijst, voorzien van lichtgrijs geschilderd pleisterwerk met blokmotief en een rustica-sokkel, met kleine kiezels bezet. In het westelijke gevelvlak van de aanbouw drie dubbele schuifvensters (ruitvormige roedenverdeling) met enkele getoogde bovendorpels, en een poortje waarachter toegangsdeur. Op de eerste verdieping twee overkapte balkonnetjes met rijk bewerkte daklijst in 'chaletstijl', oorspronkelijk open, maar naderhand met glas dichtgezet. Tussen deze balkonnetjes een houten rijk bewerkte ombouw van de genoemde bronzen buitenbel met vermoedelijke stichtingsdatum van het huis, met zadeldak en makelaar, eveneens in 'chaletstijl'. De balkonnetjes, ombouw en aanbouw onder lessenaarsdak dateren vermoedelijk uit de tijd van de bouw van de portierswoning (1893). De indeling van de plattegrond van het interieur van het inwendige van de beganegrond en eerste verdieping wordt in de lengte in tweeën gedeeld door een corridor, die zich loodrecht onder de goot tussen de twee schilddaken bevindt en zich bijna over de gehele lengte van het huis uitstrekt. Op de beganegrond verbreedt deze corridor zich in het centrum van de noordwestelijke gevel, waar de ingangspartij is gelegen, in een ruime hal met bewerkt stucplafond en wit marmeren vloer (zoals ook de beide gangen belegd zijn), die in twee velden is verdeeld. Boven de loodrecht tegenover de ingangspartij gelegen deur een voorstelling in stuc van een vaas met guirlandes. In de in het zuiden gelegen hoek van de hal een 18e-eeuws roodmarmeren fonteintje.

Aan de oostzijde van de corridor een zaal met 17e- of 18e-eeuwse houten sokkel met panelen, Lodewijk XVI plafond en schoorsteenpartij en Lodewijk XVI lijstwerk boven de lambrizing (in de jaren '30 van deze eeuw aangekocht en afkomstig van huis Backershagen te Wassenaar). Aangrenzend aan de zaal een ruime serre uit ca. 1900. Ten zuidwesten van de zaal een loodrecht tegenover de hal gelegen kamer met 17e- of 18e-eeuwse lambrizing met panelen, Lodewijk XVI schoorsteenmantel en 17e-eeuws balkenplafond (de oorspronkelijke behangsels boven de lambrizing met landelijke voorstellingen in rocaille omlijsting, vermoedelijk aangebracht rond 1745, toen de buitenplaats in bezit was van Adriana en Pieter Huguetan, in de jaren '30 van deze eeuw naar Frankrijk verkocht). Ten zuidwesten van deze kamer een kamer met 17e- of 18e-eeuwse lambrizing en 17e-eeuws balkenplafond. In de zuidwesthoek op beganegrond-niveau van het huis een fraaie ruime keuken met 17e- of 18e-eeuwse spoelbak, aanrecht met onderstel en 17e-eeuwse schouw en plafond met zeer zware balken. Onder de keuken, die geheel rondom met 17e-eeuwse tegels is bekleed, een 17e-eeuwse regenwaterput met oranje plavuizen en tongewelf. Op eerste verdieping centraal aan de zuidoostkant gelegen een driezijdig uitgebouwde kamer met 17e-eeuws balkenplafond en 17e- of 18e-eeuwse schoorsteenmantelpartij. Ten noordoosten hiervan een kamer met 17e-eeuws balkenplafond. In het centrum van de lengte van het huis boven de corridor een 17e- of 18e-eeuwse lichtkoepel met wanden van stuc. Boven de eerste verdieping een ruime zolder met zeer fraaie 17e-eeuwse kapconstructie.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

Monumentnummer*: 414857

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 26 februari 1992
Kadaster deel/nr: 9814/39

Complexnummer

414769

Complexnaam

Berbice

*Woonplaats**

Voorschoten

*Gemeente**

Voorschoten

*Provincie**

Zuid-Holland

*Straat**

Leidseweg

*Nr**

221

*Toev.**

*Postcode**

2253 AE

*Woonplaats**

Voorschoten

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

VOORSCHOTEN

*Sectie**

A

*Kad. object**

4916

VOORSCHOTEN

A

4678

VOORSCHOTEN

A

4677

VOORSCHOTEN

A

4676

VOORSCHOTEN

A

4822

VOORSCHOTEN

A

4682

VOORSCHOTEN

A

5686

VOORSCHOTEN

A

4915

VOORSCHOTEN

A

4917

VOORSCHOTEN

A

5066

VOORSCHOTEN

A

5096

VOORSCHOTEN

A

5687

*Rijksmonumentomschrijving***

AANLEG VAN DE BUITENPLAATS. In de huidige aanleg van Berbice zijn twee fasen te onderscheiden. Het grootste deel van de historische tuin en parkaanleg, dat zich uitstrekt over de kadastrale percelen Voorschoten nrs. A 4914, A 4915, A 4916, A 4822, A 4682 (alleen oranjerie), A 4678, A 4045, A 4917, A 4676, A 5066 (alleen de eiken langs de perceelsgrens van perceel A 4916), A 4374 (alleen de zuidweststrook in verband met de zichtas vanuit het huis in noordwestelijke richting), A 4677 en A 4681 (alleen de strook aan de zuidwestzijde waarop een deel van de deels dichtgegroeide zichtas vanuit het huis in noordwestelijke richting is geprojecteerd) bestaat uit een laat 18e- of vroeg 19e-eeuwse aanleg in landschapsstijl waarin fragmenten van een oudere formele aanleg zijn opgenomen.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Een belangrijk element van deze formele aanleg is de loodrecht vanuit het hart van de achtergevel van het huis in noordelijke richting geprojecteerde zichtas, die tot in 1969 aan de duinen reikte, maar die tegenwoordig bij het geboomte aan de noordwestgrens van het kadastrale perceel Voorschoten nr. A 4681 eindigt: op dit genoemde perceel is de as voor een groot gedeelte dichtgegroeid. De as, die direct achter het huis ongeveer de breedte heeft van de middelste vijf venstertraveeën van de achtergevel van het huis, wordt aan weerszijden door in quinconze- of kruisverband geplante eiken begrensd, waarvan een aantal nog uit de 18e of uit het eind van de 17e eeuw dateren. De in quinconzeverband geplante eiken voorzagen de aanleg van een rijk aantal diagonale zichtassen, die de sterk noordwest-zuidoost gerichte aswerking van de aanleg achter het huis doorbraken. Het effect van deze diagonale zichtassen is tegenwoordig minder groot, omdat het aantal rijen eiken oorspronkelijk groter was en omdat aan het eind van de 18e of begin van de 19e eeuw, aan weerszijden van de eiken, in onregelmatig verband beuken, eiken en kastanjes zijn geplant, om de beslotenheid van de aanleg achter het huis te vergroten. Verder zijn in deze periode mogelijk hier en daar eiken gekapt om de geometrische regelmaat van het plantverband van de eiken te doorbreken; deze regelmaat staat immers lijnrecht tegenover de stilistische beginselen van de landschapsstijl. Een indruk van de oorspronkelijke breedte van de in quinconzeverband geplante rijen eiken geven de eiken langs de sloot op het terrein van de voormalige zilverfabriek van Van Kempen & Begeer, nu Mexx confectiefabriek (kadastrale perceel Voorschoten nr. A 5066) en de eiken ten noordoosten van de in het verlengde van de oprit gelegen zichtas, die in het genoemde plantverband staan opgesteld. Ook ten noordwesten van de vijver in landschapsstijl, die ongeveer halverwege de aanleg achter het huis is gesitueerd, resteren nog enkele eiken van deze oudere aanleg. Een oorspronkelijk formele aanleg van in quinconzeverband geplante bomen is in Nederland zeldzaam. Ook elders in het park heeft men bij de aanleg in landschapsstijl van ouder geboomte gebruik gemaakt, waarvan een aantal oude eiken, lindes en wellicht beuken bewaard is gebleven.

Noemenswaardig is een monumentale eik aan de zuidwestelijke grens van de parkaanleg bij het voormalige koetshuis, de koetsierswoning en paardestal. Deze eik vormt in visueel opzicht een markant baken van de grens van de historische parkaanleg met het omliggende terrein.

Van de formele aanleg resteert de zuidwestelijke helft van een uitgesloten lindenberceau, die aan de noordwestelijke grens van het kadastrale perceel Voorschoten nr. A 5066) is gesitueerd. De in oost-west richting aangelegde berceau verleende de wandelaar waarschijnlijk oorspronkelijk in oostelijke richting een gezicht op een tuinbeeld bij de vijver, waarvan tegenwoordig alleen het hardstenen postament in Lodewijk XIV-stijl bewaard is gebleven. Uit de tijd van de formele aanleg dateert eveneens de ten dele door oranjerie en muurwerk omsloten rechthoekige kavel in het noorden van het park, waarop de boomgaard en de moestuin was gesitueerd. Eveneens uit deze tijd dateert de retranchementen-muur en door de langs de sloot langs het Nicolaespad in het noordoosten van het park gesitueerde beukenhaag begrensde rechthoekige ruimte, waarop een boomgaard was gelegen. Zowel het genoemde muurwerk en de oranjerie als beide rechthoekige percelen zijn waarschijnlijk door Pieter de la Court van der Voort gerealiseerd, die de buitenplaats waarschijnlijk van 1688 tot in 1716 bewoonde. De boomgaard bij de oranjerie is in ca. 1963 gerooid (hier en op de plaats van de voormalige moestuin een op 17e-eeuwse tuinparterres geïnspireerd stervormig rosarium uit 1969). De boomgaard bij de retranchementen-muur is voor het grootste deel eveneens verdwenen; van de boomgaard staan nog enkele fruitbomen. Voor 1835, wellicht nog in de 18e eeuw, werd op Berbice de genoemde aanleg in landschapsstijl gerealiseerd; op het Kadastraal Minuutplan Gemeente Voorschoten sectie A uit 1835 staat de vijverpartij in landschapsstijl aangegeven, echter zonder eilandje. Het eilandje ontstond in ca. 1900, toen de buitenplaats in het bezit was van de familie Van Kempen, door het

doortrekken van de meest zuidwestelijke slinger van de vijver. Het grillige verloop van de oeverlijn doet vermoeden, dat het een relatief vroege aanleg in landschapsstijl betreft, die wellicht nog uit de 18e eeuw dateert. Tegelijkertijd met het uitgraven van de vijver is het bodemprofiel van het terrein rondom glooiend gemaakt. Uit de tijd van de aanleg in landschapsstijl dateert een aantal beuken, eiken en kastanjes in het park.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Historische aanleg

Monumentnummer*: 414858

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 26 februari 1992
Kadaster deel/nr: 9814/39

Complexnummer

414769

Complexnaam

Berbice

*Woonplaats**

Voorschoten

*Gemeente**

Voorschoten

*Provincie**

Zuid-Holland

*Straat**

Leidseweg

*Nr**

223

*Toev.**

*Postcode**

2253 AE

*Woonplaats**

Voorschoten

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

VOORSCHOTEN

*Sectie**

A

*Kad. object**

4916

Appartement

Grondperceel

*Rijksmonumentomschrijving***

TOEGANGSBRUG WAAROP IJZEREN HEK MET BALUSTRADE. Van boven vlakke en aan de zijkanten uitzwenkende bakstenen toegangsbrug van de buitenplaats Berbice aan de Leidseweg, waaronder een natuurstenen duiker. Duiker en brug uit einde 17e- of uit 18e eeuw.

De brug wordt bekroond door een ijzeren hek met balustrade, monumentaal 18e-eeuws smeedijzeren witgeschilderd dubbel draaihek met tralies en voluutvormige zijstukken, waarvan de aan de zijstukken gelegen stijlen zijn gevat in de eveneens witgeschilderde handlijsten en regels van wellicht oudere, mogelijk laat 17e-eeuwse balustrade, die aan hun uiteinden licht uitzwenken.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Monumentnummer*: 414859

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 26 februari 1992
Kadaster deel/nr: 9814/39

Complexnummer

414769

Complexnaam

Berbice

*Woonplaats**

Voorschoten

*Gemeente**

Voorschoten

*Provincie**

Zuid-Holland

*Straat**

Leidseweg

*Nr**

223

*Toev.**

*Postcode**

2253 AE

*Woonplaats**

Voorschoten

Situering

Locatie

*Kadastrale gemeente**

VOORSCHOTEN

*Sectie**

A

*Kad. object**

4916

Appartement

Grondperceel

*Rijksmonumentomschrijving***

PORTIERSWONING. Bij de toegangsbrug gelegen, deels onderkelderd, een verdieping hoog, op rechthoekige grondplan, opgetrokken in rode en gele baksteen, onder zadeldak met fraaie en rijk bewerkte windveren en gootlijsten in 'chaletstijl'.

Ingang aan de noordoostzijde. Aan zuidoostgevel op beganegrond-niveau twee rechthoekige vensters met luiken en keperboogvormige bovendorpel; in topgevel een idem zonder luik. Aan zuidwestgevel naar oprit gericht een aanbouw onder zadeldak met rijk bewerkte windveren, gootlijsten en makelaar in 'chaletstijl', met deur met 4-ruitsramen en aan de zuidoostzijde met venster met ruitvormige roedenverdeling. In de aanbouw van de portierswoning de stichtingssteen met de tekst : "Mattheus van Kempen 1893 (...)".

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Dienstwoning(K)

Functie

Monumentnummer*: 414860

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 26 februari 1992
Kadaster deel/nr: 9814/39

Complexnummer

414769

Complexnaam

Berbice

*Woonplaats**

Voorschoten

*Gemeente**

Voorschoten

*Provincie**

Zuid-Holland

*Straat**

Leidseweg

*Nr**

225

*Toev.**

*Postcode**

2253 JA

*Woonplaats**

Voorschoten

Situering

Tegenover

Locatie

*Kadastrale gemeente**

VOORSCHOTEN

*Sectie**

A

*Kad. object**

4915

Appartement

Grondperceel

*Rijksmonumentomschrijving***

In het oosten van het park gelegen bakstenen RETRANCHEMENTEN-MUUR uit ca. 1700, die waarschijnlijk door Pieter de la Court van der Voort aan de noordwestzijde van de tegenwoordig grotendeels verdwenen boomgaard werd gebouwd.

De zogeheten retranchementen-muur, die een zeldzame variant is van het type slangemuur, heeft geen golvend verloop, maar bestaat uit een muur van rechte terugliggende en vooruitspringende vlakken, die onder schuine hoek met elkaar zijn verbonden. Aan de zuidwestzijde van de muur, die als perzikkenmuur dienst deed, een poort met getoogde bovenzijde. De noordoostzijde van de muur eindigt in een onder een rechte hoek vooruitspringend muurvlak, gebouwd tot kering van de wind. Muur gedeeltelijk nog gedekt met hardstenen platen en bepleisterde rollaag.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 414861

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 26 februari 1992
Kadaster deel/nr: 9814/39

Complexnummer

414769

Complexnaam

Berbice

*Woonplaats**

Voorschoten

*Gemeente**

Voorschoten

*Provincie**

Zuid-Holland

*Straat**

Leidseweg

*Nr**

225

*Toev.**

*Postcode**

2253 JA

*Woonplaats**

Voorschoten

Situering

Locatie

*Kadastrale gemeente**

VOORSCHOTEN

*Sectie**

A

*Kad. object**

4682

Appartement

Grondperceel

*Rijksmonumentomschrijving***

ORANJERIE, tussen 1688 en 1695 gebouwd (geregistreerd op een verpondinglijst van Rijnland uit 1695), bestaande uit een complex van oranjerie en twee aangrenzende vertrekken, waarboven zolder, onder met grijze pannen gedekt wolfdak, in gele IJsselsteen opgetrokken, op rechthoekige grondslag en deels onderkelderd. De oranjerie is aan de noordwestgrens van de historische aanleg gelocaliseerd en is gebouwd door Pieter de la Court van der Voort, die zijn opvattingen over het aanleggen van buitenplaatsen in het algemeen en het bouwen van oranjerieën in het bijzonder naderhand publiceerde in diens "Byzondere aenmerkingen over het aanleggen van prachtige en gemeene landhuizen, lusthoven, plantagien en aanklevende cieraeden (...)", Leiden 1737 (herdruk 1763). De volgens de principes van De la Court gebouwde oranjerieën waren in de 18e eeuw in binnen- en buitenland beroemd vanwege hun doelmatigheid.

De naar het zuidoosten gerichte voorgevel, die aan de bovenzijde door een geprofileerde dak- en gootlijst wordt afgesloten, is in vier venstertraveeën en een deurtravee verdeeld. Drie venstertraveeën en de deurtravee, die even breed zijn, maken deel uit van het aan de rechter zijde gelegen deel van de oranjerie. In deze traveeën zijn schuiframen met twee maal 12-ruitsindeling en toegangsdeur met bovenlicht met twee maal 12-ruitsindeling gevat. Deur en schuiframen zijn aan weerszijden van dubbele groengeschilderde luiken voorzien. In de oranjerie zijn deze deur en schuiframen eveneens van luiken voorzien. De dubbelwandige binnenluiken zijn ter isolatie met boekweitdoppen gevuld, geheel volgens de voorschriften van De la Court (vlg. Byzondere aenmerkingen). De wanden van de rechthoekige ruimte van de oranjerie, waarin in de westelijke hoek een in gele IJsselsteen gemetselde waterbak met ronde hoek, zijn van een spouw voorzien, die gevuld is met boekweitdoppen. Ook de ruimte tussen de houten vloerdelen op zolder en het balkenplafond van de oranjerie is met boekweitdoppen

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

geïsoleerd, eveneens volgens de voorschriften van De la Court (vgl. Byzondere aanmerkingen). De bodem van de oranjerie is met direct op het zand gelegen klinkers bestraat, zodat het water bij het sproeien der kuipen direct in het zand weg kan trekken. Ter weerszijden van het schuifraam in de linker venstertravee aan voorgevel persiennes. Het venster boven middendorpel een 12-ruitsindeling van gelijke maatindeling, zoals bij de overige vensters aan de voorzijde, en onder de middendorpel een 14-ruitsindeling van ongelijke maatindeling, vermoedelijk uit de 19e eeuw daterend. Achter deze travee bevindt zich een aan de oranjerie grenzend vertrek, waarvan alleen de muur naar de oranjerie van een spouw is voorzien. Deze ruimte deed vermoedelijk evenals de aan de noordwestelijke zijde van de oranjerie en dit vertrek gelegen ruimte, die van een buitendeur is voorzien, dienst als opslagplaats voor het tuingereedschap (vgl. Byzondere aanmerkingen) en als tweede toegang naar de oranjerie, die bij koudere weersomstandigheden gebruikt kon worden, zodat het warmtepeil in de oranjerie constant gehouden kon worden. In de muur tussen de twee aan de oranjerie grenzende vertrekken een stookkanaal, met in beide vertrekken een met de rug naar elkaar gelegen schoorsteenmantel. Onder het vloerniveau van dit aan de noordwestelijke zijde van de oranjerie gelegen vertrek een grote regenwaterput, betegeld met plavuizen waarin een loden buis als restant van het pompsysteem om water in de stenen bak in de oranjerie te pompen. Wellicht deed het aan de zuidoostelijke zijde van de oranjerie gelegen vertrek later dienst als tuinmanswoning; tegen de zuidwestwand een ombouw van een 18e-eeuwse bedstede, waaronder een kleine kelder. Op de eerste verdieping een ruime zolder met houten vloer in twee niveaus. Vloerniveau boven de oranjerie ca. 1,5 meter hoger dan het overige vloerniveau. In topgevel noordoostelijke zijde een kruisvenster met twee luiken voor ramen onder middendorpel. In topgevel zuidwestelijke zijde een kozijn van dezelfde afmetingen als het kruisvenster, waarin in later tijd twee balkondeurtjes zijn geplaatst, die toegang verschaffen tot een in later tijd aangebracht klein balkon. Aan de noordwestelijke zijde van het complex een houten keuken en buitentoilet, in de 19e eeuw aangebracht.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Bijgebouwen kastelen enz.

Functie

Monumentnummer*: 414862

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 26 februari 1992
Kadaster deel/nr: 9814/39

Complexnummer

414769

Complexnaam

Berbice

*Woonplaats**

Voorschoten

*Gemeente**

Voorschoten

*Provincie**

Zuid-Holland

*Straat**

Leidseweg

*Nr**

225

*Toev.**

*Postcode**

2253 JA

*Woonplaats**

Voorschoten

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

VOORSCHOTEN

*Sectie**

A

*Kad. object**

4822

Appartement

Grondperceel

*Rijksmonumentomschrijving***

TEN NOORDOOSTEN VAN DE ORANJERIE GELEGEN TUINMUUR. Bakstenen deels gepleisterde laat 17e-eeuwse muur, aan de voorzijde door bakstenen steunberen gestut, die de noordoostzijde en deels de noordwestzijde van de rechthoekige ruimte van de voormalige boomgaard en moestuin afsluit. De aan de lange zijde van deze ruimte gesitueerde muur, helt iets naar achteren, terwille van een gunstiger ligging ten opzichte van de zon van het zich vroeger hier bevindende leifruit.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Monumentnummer*: 414863

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 26 februari 1992
Kadaster deel/nr: 9814/39

Complexnummer

414769

Complexnaam

Berbice

*Woonplaats**

Voorschoten

*Gemeente**

Voorschoten

*Provincie**

Zuid-Holland

*Straat**

Leidseweg

*Nr**

225

*Toev.**

*Postcode**

2253 JA

*Woonplaats**

Voorschoten

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

VOORSCHOTEN

*Sectie**

A

*Kad. object**

4822

Appartement

Grondperceel

*Rijksmonumentomschrijving***

TEN ZUIDEN VAN DE ORANJERIE GELEGEN TUINMUUR. Bakstenen laat 17e-eeuwse muur aan de achterzijde met bakstenen steunberen gestut, die de lange ruimte van de zich oorspronkelijk hier bevindende moestuin en boomgaard aan de zuidwestzijde afsluit en dit tot recent ook aan de noordwestzijde deed (fundament van deze verwijderde muur nog deels aanwezig). Aan het westeinde van de muur een poort met getoogde bovenzijde. De muur helt iets naar achteren ter wille van een gunstiger ligging ten opzichte van de zon van het zich hier vroeger bevindende leifruit.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Monumentnummer*: 414864

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 26 februari 1992
Kadaster deel/nr: 9814/39

Complexnummer

414769

Complexnaam

Berbice

*Woonplaats**

Voorschoten

*Gemeente**

Voorschoten

*Provincie**

Zuid-Holland

*Straat**

Benvenutolaan

*Nr**

8

*Toev.**

*Postcode**

2253 AH

*Woonplaats**

Voorschoten

Situering

Locatie

Benvenutolaan

10

2253 AH

Voorschoten

*Kadastrale gemeente**

VOORSCHOTEN

*Sectie**

A

*Kad. object**

4677

Appartement

Grondperceel

*Rijksmonumentomschrijving***

Voormalige, langwerpig en deels wit en deels groen gepleisterde KOETSIERSWONING, KOETSHUIS EN PAARDESTAL aan de zuidwestzijde van de buitenplaats, onder met grijze pannen gedekt zadeldak.

In de ZO-gevel van de voormalige koetsierswoning een gevelsteen met jaartal 1856. De voormalige paardestal werd recentelijk tot woning verbouwd. De drie 6-ruitsschuifvensters van deze woning zijn van recente datum en voor de historische buitenplaats van ondergeschikte betekenis. In de ZW-gevel van de voormalige koetsierswoning twee 19e-eeuwse schuifvensters met 6-ruitsindeling en een 19e-eeuwse deuroplijsting, bestaande uit twee staande lijsten met blokmotief bekroond door een kroonlijst. Aan ZO-gevel op beganegrond-niveau een 5-ruitsvenster en in de topgevel een openslaand 4-ruitsramen. Aan daklijst topgevel geprofileerde waterborden. Aan de NW-gevel van de voormalige paardestal een houten voormalig koetshuis onder vlak zadeldak uit eind 19e eeuw met grote schuifdeur met 12-ruitsvenster in het hart van de NW-gevel en een kleinere schuifdeur met een 8-ruitsvenster ten zuidoosten hiervan; onder beide vensters een motief bestaande uit een op elkaar geprojecteerd concaaf en convex houten profiel.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Bijgebouwen kastelen enz.

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registregegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 414865

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 26 februari 1992
Kadaster deel/nr: 9814/39

Complexnummer

414769

Complexnaam

Berbice

*Woonplaats**

Voorschoten

*Gemeente**

Voorschoten

*Provincie**

Zuid-Holland

*Straat**

Leidseweg

*Nr**

221

*Toev.**

*Postcode**

2253 AE

*Woonplaats**

Voorschoten

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

VOORSCHOTEN

*Sectie**

A

*Kad. object**

5096

Appartement

Grondperceel

*Rijksmonumentomschrijving***

Hardstenen Lodewijk XVI POSTAMENT uit de 18e eeuw aan de gebogen zuidwestoever van de vijver in landschapsstijl.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Monumentnummer*: 414866

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 26 februari 1992
Kadaster deel/nr: 9814/39

Complexnummer

414769

Complexnaam

Berbice

*Woonplaats**

Voorschoten

*Gemeente**

Voorschoten

*Provincie**

Zuid-Holland

*Straat**

Leidseweg

*Nr**

221

*Toev.**

*Postcode**

2253 AE

*Woonplaats**

Voorschoten

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

VOORSCHOTEN

*Sectie**

A

*Kad. object**

4916

Appartement

Grondperceel

*Rijksmonumentomschrijving***

PIJLERS MET HEKWERK. Twee bakstenen hekpijlers, met eenvoudig 18e-eeuws smeedijzeren draaihek met tralies, bekroond door twee 18e-eeuwse hardstenen kolen, voorzien van van boven naar onderen uitzwenkende zijstukken.

Pijlers en hek zijn aan het eind van '30-er jaren van deze eeuw door de toenmalige eigenaar C.J.A. Begeer van een huis aan de Schoolstraat te Voorschoten (ter plaatse van de huidige Gereformeerde Kerk) naar Berbice getransporteerd en aan de slootrand aan de zuidwestgrens van de aanleg (kadastraal perceel Voorschoten nr. A 4916) geplaatst, als afsluiting van de daar gelegen brug naar het terrein van de toenmalige zilverfabriek van Kempen & Begeer (kadastraal perceel Voorschoten nr. A 5066).

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Monumentnummer*: 414867

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 26 februari 1992
Kadaster deel/nr: 9814/39

Complexnummer

414769

Complexnaam

Berbice

*Woonplaats**

Voorschoten

*Gemeente**

Voorschoten

*Provincie**

Zuid-Holland

*Straat**

Leidseweg

*Nr**

221

*Toev.**

*Postcode**

2253 AE

*Woonplaats**

Voorschoten

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

VOORSCHOTEN

*Sectie**

A

*Kad. object**

5066

Appartement

VOORSCHOTEN

A

4916

Grondperceel

*Rijksmonumentomschrijving***

Eenvoudige HOUTEN 19E-EEUWSE BRUG voorzien van witgeschilderde ijzeren balustrade, aan de uiteinden iets uitzwenkend, met buisvormige handlijsten, regels en stijlen.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie